

Teksti: Joakim Kärkäs ja Olli Lindholm, leirin johtajat Luonto-Liitto Savo-Karjalan luontopiiri

Kuvat: Kaarina Tiainen

Norppaleirin raportti 2018

YLEISTÄ

Savo-Karjalan luontopiirin (Sakan) järjestämällä norppaleirillä Saimaan Pihlajavedellä sijaitsevassa Turponsaaressa 15.-20.7.2018 oli 20 lasta. Varasijalla oli myös 1 lapsi. Leiriläisistä oli 1 Savonlinnasta, 2 Joensuusta, 4 Varkaudesta, 1 Espoosta, 2 Tampereelta, 2 Kotalahdesta, 1 Sammatista, 2 Vuonisjärveltä, 1 Kesälahdelta ja 1 Jyväskylästä. Leirillä oli 8 poikaa ja 12 tyttöä. Nuorin leiriläinen oli 8-vuotias ja vanhin 13. Johtajan vastuu oli jaettu kahdelle, joiden lisäksi leirillä oli neljä ohjaajaa ja kokki. Leiriläisistä noin puolet osallistuivat norppaleirille toista tai kolmatta kertaa ja loput ensimmäistä kertaa. Jotkut leiriläisistä olivat myös osallistuneet muille Sakan leireille.

Norppaleiri oli osa Saimaannorppa-LIFE-hanketta, ja leirin järjestämisestä vastasi Suomen luonnonsuojeluliitto (SLL).

MARKKINOINTI JA TIEDOTUS

Leiristä tiedotettiin Luonto-Liiton ja Savo-Karjalan Luontopiirin nettisivuilla ja Facebook-sivuilla, sekä Suomen luonnonsuojeluliiton ja sen piirien Facebook-sivuilla. Leiristä lähetettiin SLL:n kautta tiedote (LIITE 1), ja leirin aikana päivitettiin Sakan ja Luonto-Liiton sosiaalisen median kanavia. Lisäksi otettiin kuvia myöhempää käyttöä varten. Itä-Savo uutisoi 12.7. leiristä lyhyesti otsikolla "Pitäisikö tällainen järjestää aikuisillekin? – Lasten norppaleirillä Pihlajavedellä opetellaan erätaitoja ja tutustutaan norppaan saunomista ja uimista unohtamatta".

LIITE 2 ja <https://ita-savo.fi/uutiset/lahella/a0290d76-e6de-47d8-8d1c-ebfc3d472fcc>

Aiempiin vuosiin verrattuna mainonta oli vähäisempää, mutta siitä huolimatta leiri täyttyi nopeasti eikä kaikkia halukkaita voitu ottaa mukaan.

LEIRIN VALMISTELUT

Leiriohjelma oli suunniteltu alustavasti Sakan järjestämän leirien suunnitteluviikonlopun aikana. Moni leiritiimin jäsen ei kuitenkaan päässyt osallistumaan suunnitteluviikonloppuun, joten leirin suunnittelua jatkettiin ja täsmennettiin sähköisten kokousten ja itsenäisen työskentelyn avulla lähempänä leiriä. Tarkat yksityiskohdat ja ohjelman viimeinen hionta tehtiin leirillä iltapalaverien yhteydessä. Tämä onnistui hyvin, ja näin ohjelmasta saatiin muokattua ohjaajien ja leiriläisten näköistä, sekä joustavaa mm. sään vaatimusten mukaan.

LEIRIOHJELMA

Saimaannorppa näkyi teemana koko leirin ajan. Norppaan liittyviä ohjelmaosioita oli myös erikseen nimetty leiriohjelmaan. Leirin aikana keskustelimme lasten kanssa norpista, käsitelimme norpan elämää eri vuodenaikoina sekä tutustuimme norpan elämään ja uhkiin Saimaalla. Teimme myös käsitöitä kuten maalattuja kivinorppia, vuolemista, ystävänauhoja, leirilipun, ja ympäristötaideteoksia. Lisäksi leikimme norppa- ja Saimaa-aiheisia leikkejä. Saimme aiempien vuosien tapaan Etelä-Savon luonnonsuojelupiirin toimistolta Savonlinnasta saimaannorppa-aiheista opetusmateriaalia ja pehmonorppia lainaan, mistä oli leirillä hyötyä ja iloa. Leiriohjelma on liitteessä 3.

Ensimmäinen etsittiin kaunis kivi ja sitten solmeiltiin verkko – siitä tuli koru!

Lepohetki laiturilla.

Leirillä kävi vierailmassa luonnonsuojeluliiton saimaannorppakoordinaattori Kaarina Tiainen, joka toi leirille asiantuntijanäkökulmaa norpista ja vastasi lasten kysymyksiin. Hän kirjoitti myös verkkouutisen luonnonsuojeluliiton sivuille. LIITE 4 ja <https://www.sll.fi/ajankohtaista/verkkouutiset/norppa-tervehti-lapsia-norppaleirilla>

Pyrimme näkemään norppia liikkuessamme järven läheisyydessä tai järvellä meloessa. Meillä oli vuokrattuna neljä kanoottia ja yksi kajakki Saimaan Vuokra-venholta koko leirin ajaksi, joten pääsimme tutustumaan Saimaaseen meloen. Lampokannanlahdella sijaitseva Turponmaja on todella hyvä paikka melonnan kannalta, sillä tuulisella säällä toisella puolella lahtea on kuitenkin tynempää ja mahdollista meloa. Lisäsimme melontaohjelmaa aiempiin vuosiin verrattuna, tavoitteenamme näin myös lisätä norpan havaitsemistodennäköisyyttä.

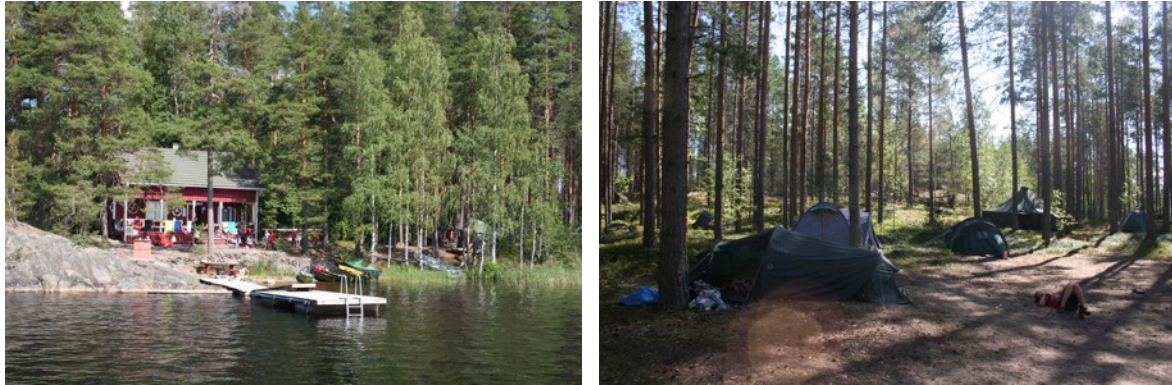
Teimme leirin aikana useamman retken leiripaikan ulkopuolelle. Retket tapahtuivat meloen saaren eri puolille. Pidempi päiväretki kohdistui kätkykivelle, jossa valmistimme lounasta puolessa välin retkeä. Tämän jälkeen jatkoimme retkeä hieman metsäisempää uutta luontopolkua pitkin kohti lähdeettä ja sitten takasin leiripaikkaan. Retkeilyyn ja luonnossa liikkumiseen liittyen leirillä oli myös monia erätaitoihin liittyviä opetustuokioita ja työpajoja.

Leirillä opetettiin mm. kirveen ja puukon käyttöä.

LEIRIPAIKKA

Leiripaikka Turponsaarella oli kaunis, toimiva ja hieno paikka, jossa on mahdollisuuksia retkiin niin vesillä kuin maalla. Saari on noin 5 km pitkä ja 2 km leveä. Saaren eteläkärjessä on Kätkytkivenmäki, jonka eteläpuolella, ihan rannassa on Kätkytkivenluolat. Leiripaikan kapasiteetti on sopiva tämän kokoiselle leirille hyvällä säällä. Mahdollisuus norpan näkemiseen on tärkeä tällaisella leirillä ja sen suhteen paikka oli erinomainen (norppakoordinaattorin mukaan alue on tiheintä norpan esiintymisaluetta). Osa leiriläisistä pääsikin tekemään yhden norppahavainnon leirin aikana.

Leiripaikkana oli Retki-Toveit ry:n maja ympäristöineen Turponsaarella. Leiriläiset nukkuivat teltoissa.

Leiriläiset kuljetettiin saareen ja saarelta pois matkustajalaiva Saimattarella. Käytössämme ei ollut edellisvuosien tapaan Metsähallituksen pientä moottorivenettä, vaan jouduimme hankkimaan veneen ulkopuoliselta taholta. Saareen on kohtuuttoman pitkä soutumatka, mikäli leiritavaroita ja ruokaa on paljon, joten tulevillakin leireillä veneen hankkiminen on erittäin suotavaa. Samoin kannattaa tehdä järjestelyjä niin, että tavarat ja ohjaajat pääsisivät kulkemaan matkustajalaivalla suoraan Savonlinnasta. Samoin on huomioitava, että matka saaresta Savonlinnaan on niin veneellä kuin autollakin pitkä, ja logistiikka vaatii tarkkaa suunnittelua.

Edellisvuosiin nähden yhtenä haasteena kohtasimme vesihuollon mutkikkouden. Saarella ei ole kaivoa, eikä meillä ollut yhteyksiä kehenkään, joka olisi voinut kuljettaa meille kesken leirin vettä. Saaren toisella laidalla olevasta lähteestä on mahdollista nostaa vettä rajallisesti, mutta veden tulo on ilmeisesti epävakaata, ja liikaa käytettynä lähde samenee. Saarella on hyvät retkeilymahdollisuudet ja on hyvä miettiä ympäristötaiteen tekoa saaren omista materiaaleista. On huomioitava, että saari on luonnonsuojelualue, esim. kaarnaveneitä voi tehdä polttopuiden ympäriltä löytyvästä kaarnasta sekä mustikoita ja sieniä voi kerätä kohtuun rajoissa.

MUUTA

Ajankohta oli leirikäytäntöjen ja säiden kannalta hyvä, vaikka norpan näkeminen onkin todennäköisempää kesän alussa. Leiri- ja keittiötavaroiden takia ei norppaleiri voi olla päällekkäin muiden Savo-Karjalan luontopiirin leirien kanssa. Jatkoa ajatellen tulee ottaa huomioon, että vähintään kahdella ohjaajalla leirillä olisi ajokortti sekä

moottoriveneen ajotaidot hallussa, sillä norppaleirillä ollaan huomattavasti enemmän vesillä kuin muilla Sakan leireillä.

Leiripaikka on monin tavoin hieno ja tarjoaa hyvät puitteet leirin järjestämiselle. Osin paikka aiheuttaa myös haasteita leiriärien sujuvuuteen. Matkat, veneen puuttuminen ja vesihuolto vaativat kaikki suunnittelua ja järjestelyjä ennen leiriä.

Lisäksi yksi esiin noussut keskustelunaihe oli leiriläisten profiili. Todella moni leiriläinen on ollut yhden tai useamman kerran ennenkin norppaleirillä. Ohjelman suunnittelun kannalta tämä aiheuttaa haasteita, sillä esimerkiksi ohjelmamahdollisuudet ovat rajatun aiheen vuoksi tietynlaisia ja osin vaikeasti uudistettavissa. Samoin uusien leiriläisten mukaan pääseminen voi hankaloitua, koska leiri tulee usein täyteen. Yksi pohdittava seikka voisikin tulevaisuudessa olla, olisiko osallistujia mahdollista asettaa järjestyksiin niin, että etusijalle pääsisivät ensimmäistä kertaa leirille tulevat lapset.

Leirilippu.

Lasten norppaleiri Pihlajavedellä tulee taas

Pihlajaveden Turponsaarella järjestetään lasten norppaleiri 15.–20.7.2018. Leiri on tarkoitettu 8–12-vuotiaille, ja se järjestetään osana Saimaannorppa-LIFE-hanketta. Leiri on ollut aiempina vuosina hyvin suosittu, ja myös tänä vuonna osallistujamäärä täyttyi nopeasti.

Leiriohjelma on kattava. Luvassa on muun muassa norppien bongailua maalta ja meloen sekä erätaitojen opiskelua, kuten tulentekoa ja suunnistusta. Lisäksi leirillä retkeillään, tutkaillaan luontoa, leikitään, taiteillaan, uidaan ja saunotaan sekä herkutellaan iltanuotiolla!

Saimaannorpan näkemisestä leiriläisille ei voida antaa takeita, mutta norpan elämää ja sen elinympäristöä tehdään tutuksi monin eri tavoin. Leirillä tutustutaan muun muassa norpan suojeluun, historiaan ja aisteihin. Pihlajavedellä norppien lukumäärä ja tiheys on suurin, joten siellä liikkuesssa on toki mahdollista, että norppa tulee leiriläisiä tervehtimään.

Lasten norppaleiri on osa Saimaannorppa-LIFE-hanketta. Sen järjestämisestä vastaa Suomen luonnonsuojeluliitto, mutta käytännössä leirin järjestää Luonto-Liiton Savo-Karjalan luontopiiri, jolla on vankka ja pitkä kokemus lasten luontoleirien järjestämisestä.

Tiedotusvälineiden edustajilla on mahdollisuus vieraillla leirillä koko leirin ajan. Asiasta voi sopia leirinohjaajien Olli Lindholmin ja Susanna Soisalon kanssa.

Lisätiedot:

Norppaleirinjohtaja Olli Lindholm, p. +358 50 4989341

Norppaleirinohjaaja Susanna Soisalo, p. +358 40 3501051

Pitäisikö tällainen järjestää aikuisillekin? – Lasten norppaleirillä Pihlajavedellä opetellaan erätaitoja ja tutustutaan norppaan saunomista ja uimista unohtamatta

Leirin aikana opetellaan perinteisiä retkeilytaitoja sekä tutustutaan norppaan ja sen aisteihin, elämään ja suojeluun. Norppia bongailtaan maalta ja vesiltä muun muassa kanootilla meloen.

Suomen luonnonsuojeluliiton järjestämä lasten norppaleiri Pihlajaveden Turponsaaressa alkaa tulevana sunnuntaina. Perjantaihin 20. heinäkuuta kestävä leiri on tarkoitettu 8–12-vuotiaille.

Jo perinteeksi muodostunut leiri on erittäin suosittu, ja tänäkin vuonna osallistujamäärä täyttyi nopeasti. Leiri järjestettiin Pihlajavedellä ensimmäisen kerran viime kesänä. Aiemmin leiripaikkana on toiminut Kolovesi.

Luvassa on muun muassa norppien bongailua maalta ja meloen sekä erätaitojen opiskelua, kuten tulentekoa ja suunnistusta. Lisäksi leirillä retkeillään, tutkaillaan luontoa, leikitään, taiteillaan, uidaan ja saunotaan sekä herkutellaan iltanuotiolla!

Norppakin voi näyttäytyä

Saimaannorpan näkemisestä leiriläisille ei voida antaa takeita, mutta norpan elämää ja sen elinympäristöä tehdään tutuksi monin eri tavoin. Leirillä tutustutaan muun muassa norpan suojeluun, historiaan ja aisteihin.

Pihlajavedellä norppien lukumäärä ja tiheys on suurin, joten siellä liikkuesssa on toki mahdollista, että norppa tulee leiriläisiä tervehtimään.

Lasten norppaleiri on osa Saimaannorppa-LIFE-hanketta. Sen järjestämisestä vastaa Suomen luonnonsuojeluliitto, mutta käytännössä leirin järjestää Luonto-Liiton Savo-Karjalan luontopiiri, jolla on vankka ja pitkä kokemus lasten luontoleirien järjestämisestä.

Tiina Kukkonen

LIITE 3 Norppaleirin ohjelma

15.7. Sunnuntai

- 12.00 Johtajat + ohjaajia (Aino ja Susanna) lapsia vastassa Savonlinnassa. Laivakyyti 1h
13.00 Lounas
14.00 Tutustumisleikkejä (Susu)
15.00 Alueeseen tutustuminen (johtajat) LUONNONSUOJELUALUEEN SÄÄNNÖT
Telttojen pystyttäminen ja telttakummien kuulostelu
Majoittuminen + vapaa-aikaa ohjaajien läsnäollessa
17.00 Päivällinen
Leirin säännöt yhdessä lasten kanssa
Juoksuleikkejä (hippoja yms)
20.00 Iltapala, hampaidenpesu, iltapiiri puolijoukkueteltassa. (Kuulumisia ja iltasatu)
Telttakummit käy lasten teltoissa.
Yhteinen iltapalaveri

Leikkejä ensimmäiselle päivälle:

- Läpsy
- Vinkkelibanaani
- Hedelmäsalaatti (minä tykkään)
- Luontonimet
- Evoluutioleikki
- Lännen nopein (nimileikkinä tai *au naturel*)

16.7. Maanantai

- 8.30 Herätys, aamutoimet
9.00 Aamiainen
9.45 Aamupiiri
10.00 Ryhmä 1 Melonnan harjoittelua (Olli, Susu & Aino)
Ryhmä 2 Erätaitoja
a) Tulenteko & puukon käyttö
b) Suunnistus kartan ja kompassin avulla (Joakim, Antti ja Millamaari)
Ohjelmapisteen ja tarvikkeiden suunniteltava etukäteen. Mahdollisuuksien mukaan keksittävä ja järjestettävä eriyttäviä aktiviteetteja edistyneemmille lapsille: Puukon teroitus tms. Kolme tuntia/puolikas on pitkä aika.
13.00 Lounas & siesta
14.00 Melonta ja erätaidot jatkuvat eri ryhmissä. Ohjaajat voivat halutessaan vaihdella vastuitaan.
17.00 Päivällinen
18.00 Saunat ja uiminen
20.00 Iltapala, hampaidenpesu, iltapiiri puolijoukkueteltassa. (Kuulumisia ja iltasatu)
Telttakummit käy lasten teltoissa.
Yhteinen iltapalaveri

17.7. Tiistai

8.30 Herätys, aamutoimet

9.00 Aamiainen

9.45 Aamupiiri

10.00 Pieni retki lähimaastoon (Olli & ?)

Jakaudutaan kahteen ryhmään:

- Luuppailu
- Tunnustele luontoa

Koko ryhmä tapaa sovitussa paikassa:

- Etsi adjektiivi

Palataan kahteen ryhmään:

- Lintubongaustauko
- Luontokirjat kirjastosta (Olli ja Millamaari)
- Puusokko
- Luontokolo

13.00 Lounas

14.00 Ilmastonmuutos-leikki (Millamaari hoitaa pyykkipojat)

Norppa-rasteja:

- Saimaannorpan lähilajit (Susu)
 - Uhat: Verkkokalastus, ilmastonmuutos, saasteet ja jätteet, turismi (Antti)
 - Suojelu ja auttaminen: Pesimärauha, suojelualueet, kalastuksen rajoitukset, tutkimus (Aino)
 - Norpan aistit/eläytyminen (Millamaari)
- Norppa-visailu joukkueittain rasteilla opituista asioista

17.00 Päivällinen

18.00 Saunat

18.7. keskiviikko

8.30 Herätys ja aamutoimet

9.00 Aamiainen

9.45 Aamupiiri

10-> Pidempi retki (Olli & Joakim)

- Lounas maastossa (Olli yhteydessä tähteen)
- Trangiat mukaan
- Mahdollisuus uida uimarannalla
- Retkiohjelmaa? kätkytkivi? perinneyhtiö/maatila? lähde?

17.00 Päivällinen

18.00 Saunat ja uiminen

20.00 Iltapala, hampaidenpesu, iltapiiri puolijoukkueteltassa. (Päivän kuulumisia ja yhteinen iltasatu)

19.7. torstai

8.30 Herätys ja aamutoimet

9.00 Aamiainen

9.45 Aamupiiri, Kaarina Tiaisen vierailu

10.30 1. Norppakivet (Millamaari ym)

2. Ystävänauhat (Susu)

3. Muitakin kädentaitojuttuja (Antti)

- 13.00 Lounas
- 14.00 Melontaa & metsäkävely, muuta opettavaista ohjelmaa (Antti)
Kohtaaminen uimarannalla, metsäleikkejä (Aino, esim. Peikot ja menninkäiset)
Vaihdetaan ryhmiä -> Melontaa & metsäkävely
- 17.00 Siivous, leiripaikka ja omia tavaroita kasaan
- 18.00 Saunat
- 20.00 Fiilisrinki & nuotioherkkuja

20.7. perjantai

- 8.30 Herätys, aamutoimet ja aamupala
- 10.00 Pakkailu & teltojen purkaminen
- 11.00 Kyyti kaupunkiin lähtee (Aino ja Susu)
- 12.00 Vanhemmat noutavat lapsensa Citymarketin rannasta

Teksti ja kuvat: Kaarina Tiainen

Norppa tervehti lapsia norppaleirillä

Tänä vuonna lasten norppaleirillä mielipuhua oli uiminen. Eräänä aamuna aamu-uinnin aikaan myös saimaannorppa kävi tervehtimässä leiriläisiä. Sen jälkeen aamuherätykset olivat reippaita siinä toivossa, että norppa tulisi toistekin.

Luonto-Liiton Savo-Karjalan piiri ja Suomen luonnonsuojeluliitto järjestivät jo viidennen kerran lasten norppaleirin. Sitä vietettiin vajaan viikon ajan heinäkuun puolella välissä Pihlajaveden Turponsaarella. Leiri oli osa Saimaannorppa-LIFE-hanketta.

Lasten norppaleirille osallistui parikymmentä 8–12-vuotiasta lasta eri puolelta Suomea. Yhdistävänä tekijänä oli suhde Saimaaseen joko omana koti- tai mökkiseutuna tai sitten aiemmat osallistumiset Luonto-Liiton leireille. Saimaan alueen lapsille Saimaan luonto ja norppa olivat jo tuttuja mm. kouluissa kiertäneiden norppalähettiläiden ansiosta.

Leirin ohjaajina toimi kuusi Luonto-Liiton kokenutta leiriohjaajaa. Leiriohjelmaan kuului tutustuminen Saimaan luontoon ja norppaan meloen, retkeillen sekä erilaisten leikkien ja aktiviteettien avulla.

Myös Luonnonsuojeluliiton saimaannorppakoordinaattori **Kaarina Tiainen** vieraili leirillä kertomassa norpasta.

”Vierailupäivänäni aluksi aamupiirissä keskusteltiin norpasta ja sain vastata moniin aiheeseen liittyviin kysymyksiin. Sen jälkeen lapset kiersivät työpajoissa, joissa harjoiteltiin mm. kirveen ja puukon käyttöä vuolemalla norppia puukalikoista. Norppataidetta tehtiin myös etsimällä norpanmuotoisia kiviä ja maalamalla niitä sekä askartelemalla rantakivistä ja langoista kaulariipuksia. Lisäksi viimeisteltiin leirilippu, joka nostettiin juhlallisoin menoin salkoon. Lounaan ja siestan jälkeen oli vielä melontaa, uintia ja retkeilyä lähimaastoon. Iltaojelma oli perinteistä leirimeininkiä: lettuja, saunaa ja uintia,” Tiainen kertoo.

Tänä vuonna helle toi oman lisänsä leiriin. Aikaa varattiin todella paljon uimiseen, ja se olikin lasten mielestä parasta leirissä. Lisäksi huolehdittiin riittävästä veden juonnista sekä lippisten ja hellehattujen käytöstä. Leirin pidempää päiväretkä saaren luontoon piti hieman lyhentää paahtavan sään takia.

Lasten suunnitteleman leirilipun nosto oli hieno hetki

Yksi leirin kohokohdista nähtiin, kun saimaannorppa kävi kurkistamassa rannan tuntumassa leiriläisten ollessa aamu-uinnilla. Ihan kaikki eivät sitä valitettavasti ehtineet nähdä, mutta onneksi norpan voi tavata myöhemminkin.

Yksi lasten kysymys olikin, että miten norpan voi sitten nähdä. Leiri oli otollisella paikalla Pihlajavedellä, missä norppia on eniten Saimaalla. Kesällä norppa kuitenkin viihtyy vedessä ja sukelluksissa, joten sen näkeminen on vaikeampaa kuin keväällä, jolloin norpat vaihtavat karvaa lepokivillä loikoillen. Kesällä tyypillisin tapa nähdä norppa onkin juuri se, mitä leirillä tapahtui: norppa tuli uteliaana katsomaan, mitä rannalla tapahtuu, nosti päätään veden pinnan yläpuolelle, tarkkaili tilannetta hetken ja sukelsi takaisin aaltojen alle.

Saimaannorppa-LIFE-hanke loppuu tänä vuonna, joten norppaleirin tulevaisuus on avoin. Toivottavasti mahdollisesti alkava uusi LIFE-hanke toisi leirille jatkoa, sillä kysyntää sille on, ja Luonto-Liitto on halukas järjestämään sitä jatkossakin. Esiin nousi myös idea nuorten norppaleiristä, jolloin lapset voisivat kasvaessaan jatkaa leirielämää Saimaalla retkeillen ja norpan elämää seuraten.

